

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
VIEŠOJO VALDYMO IR SOCIALINĖS APLINKOS DEPARTAMENTO
SOCIALINIŲ IR SVEIKATOS REIKALŲ SKYRIUS**

PAŽYMA

**DĖL CIVILINIO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO
ĮSTATYMO NR. VIII-1864 28 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS IR
50 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3560 IR
CIVILINIO KODEKSO 2.18, 2.19 IR 3.229 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3561**

(Nr. 15-0182-01-IS; 15-0183-01-IS) (TAIS Nr. 15-12956)

2015-11-26 Nr. NV-3775

Vilnius

1. **Projekto rengėjas** – Teisingumo ministerija.

2. **Projekto tikslas, esmė.** Teikiama Vyriausybės išvada dėl Seimo narės A. Stancikienės pateiktų Įstatymų projektų Nr. XIIP-3560 ir XIIP-3561, kuriais siūloma minėtuose įstatymuose atsisakyti nuostatų, susijusių su partnerystės reglamentavimu, t.y. pripažinti netekusiais galios Civilinio kodekso (toliau – CK) patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. VIII-1864 28 straipsnį (numato, kad CK trečiosios knygos XV skyriaus normos dėl bendro gyvenimo neįregistravus santuokos įsigalioja nuo įstatymo, reglamentuojančio partnerystės įregistravimo tvarką, įsigaliojimo), ir 50 straipsnio 1 punkto f papunktį (siūloma Vyriausybei iki 2002 m. sausio 1 d. parengti partnerystės įregistravimo tvarką reglamentuojantį įstatymą), o taip pat atitinkamai patikslinti CK 2.18, 2.19 ir 3.229 straipsnius (atsisakant nuostatų, susijusių su „partneryste“).

Vyriausybės išvadoje **siūloma nepritarti Įstatymų projektams** dėl šių priežasčių:

- pritarus Projektui Nr. XIIP-3560 ir atsisakius CK trečiosios knygos XV skyriaus normų įsigaliojimo sąlygos, siejamos su specialaus įstatymo, reglamentuojančio partnerystės įregistravimo tvarką, įsigaliojimu, atitinkamai įsigaliojusių CK 3.229–3.235 straipsnių nuostatų, reguliuojančios bendrą gyvenimą neįregistravus santuokos. Šiomis normomis nėra nustatyta sugyventinių pareiga vienas kitą remti, prisidėti prie bendrų šeiminių gyvenimo poreikių tenkinimo, palikėja pergyvenusio sugyventinio teisė paveldėti sugyventinio turtą, sugyventiniams gimusių vaikų kilmė, todėl toks vyro ir moters bendro gyvenimo neįregistravus santuokos teisinis reguliavimas gali būti nesuderinamas su Konstitucinio Teismo 2011 m. rugšėjo 28 d. nutarime „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2008 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. X-1569 „Dėl Valstybinės šeimos politikos koncepcijos patvirtinimo“ patvirtintos Valstybinės šeimos politikos koncepcijos nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ suformuluotais pagrindiniais šeimos santykių teisinio reguliavimo principais.
- Projektas Nr. XIIP-3561 neužkerta kelio CK trečiosios knygos XV skyriuje nustatytiems teisiniams santykiams atsirasti tarp bendrai neįregistravus santuokos gyvenančių nepilnamečių, su kitais asmenimis susituokusių ar kitų asmenų sugyventiniais esančių asmenų, taip pat giminystės ryšiais susijusių bei neveikusių ar ribotai veikusių toje srityje asmenų, o tai nesuderinama su pagrindiniais civilinių ir šeimos santykių teisinio reguliavimo principais bei gali pažeisti asmenų, kuriems pagal CK būtų taikomos bendro gyvenimo neįregistravus santuokos teisinės pasekmės, teises ir teisėtus interesus;
- CK 3.229 straipsnio nuostata, kurioje siūloma nustatyti, kad sugyventiniais būtų laikomi tik ne mažiau kaip metus bendrai gyvenantys vyras ir moteris, gali sukurti prielaidas diskriminuoti vyrą ir moterį, kurie bendrai gyvena trumpiau nei metus, tačiau yra susiję pastoviais emocinio prieraišumo, tarpusavio supratimo, atsakomybės, pagarbos, bendro vaikų auklėjimo ir panašiais ryšiais bei

savanorišku apsisprendimu prisiimti tam tikras teises ir pareigas. Be to, projektas Nr. XIIP-3561 yra teisiškai neapibrėžtas, nes jame nesiūloma nustatyti bendro gyvenimo neįregistravus santuokos pabaigos pagrindų.

- CK 3.230–3.235 straipsnių nuostatos, kurios reguliuotų sugyventinių tarpusavio turtinius santykius, taip pat jų santykius su trečiaisiais asmenimis, įsigaliojus Projektui Nr. XIIP-3560, pernelyg fragmentiškos, be to, jų taikymas praktikoje gali nepagrįstai ir neproporcingai apsunkinti disponavimą sugyventinių bendrai įgytu ir naudojamu turtu.

Atkreipti Seimo dėmesį, kad Vyriausybės 2015 m. liepos 1 d. nutarimu Nr. 719 Seimui pateikti įstatymų projektai, kuriais taip pat siūlyta įtvirtinti įstatyminių bendro gyvenimo kartu neįregistravus santuokos modelį, Seimo 2015 m. spalio 13 d. posėdyje buvo grąžinti iniciatoriams tobulinti.

3. Derinimas. Atsižvelgiant į tai, kad valstybės politikos civilinės teisės srityje formavimas, organizavimas, koordinavimas ir jos įgyvendinimo kontrolė yra vienas iš Teisingumo ministerijai priskirtų veiklos tikslų bei į tai, kad siūloma Vyriausybės pozicija bei ją pagrindžiantys argumentai iš esmės atitinka Vyriausybės 2015 m. liepos 1 d. nutarimu Nr. 719 Seimui pateiktuose įstatymų projektuose numatytas teisinio reguliavimo priemones, Nutarimo projektas su suinteresuotomis institucijomis ir visuomene derintas nebuvo.

4. Dalykinio vertinimo išvada. Teikiamas projektas iš esmės atitinka Vyriausybės darbo reglamento reikalavimus.

Socialinių ir sveikatos reikalų skyriaus patarėja

Eglė Neciunskienė

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2015-11- 23

Nr. (1.5.)2F-1536

Kopija

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo
ministerijai

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. VIII-1864 28 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS IR 50 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3560 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO KODEKSO 2.18, 2.19 IR 3.229 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3561“ PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBEI

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, vykdydama Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Vyriausybės kanclerio 2015 m. spalio 29 d. rezoliucija Nr. 27-3764, teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. VIII-1864 28 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir 50 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3560 ir Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.18, 2.19 ir 3.229 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3561“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektu dėl jame nurodytų priežasčių siūloma *nepritarti* Lietuvos Respublikos Seimo narės Aurelijos Stancikienės pateiktiems Lietuvos Respublikos civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. VIII-1864 28 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir 50 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3560 ir Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.18, 2.19 ir 3.229 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3561 (toliau abu kartu – Įstatymų projektai), kartu atkreipiant dėmesį, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. liepos 1 d. nutarimu Nr. 719 Lietuvos Respublikos Seimui pateikti Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.18, 2.19, 3.16, 3.140, 3.150 straipsnių, Kodekso trečiosios knygos VI dalies XV skyriaus ir 5.13 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3395, Lietuvos Respublikos civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. VIII-1864 50 straipsnio pakeitimo ir 28 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIP-3396, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 366 ir 444 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3397 ir Lietuvos Respublikos gyventojų registro įstatymo Nr. I-2237 5, 9 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3398, kuriais taip pat siūlyta reguliuoti bendrą vyro ir moters

gyvenimą neįregistravus santuokos, po pateikimo Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. spalio 13 d. posėdyje buvo grąžinti iniciatoriams tobulinti.

Nutarimo projektas susijęs su Šešioliktosios Vyriausybės 2012-2016 metų programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XII-51, 149 punkto nuostatos, pagal kurią šeimos gyvenimas yra laikomos asmens privataus gyvenimo dalimi, todėl valstybės tikslas bus ne nurodyti, kokį bendro šeimos gyvenimo modelį asmenims pasirinkti, o sureguliuoti šeimos santykius taip, kad neatsižvelgiant į pasirinktą gyvenimo modelį būtų vienodai užtikrinta bendrai gyvenančių asmenų tarpusavio atsakomybė, tinkamas pareigų vykdymas, jų turtinių interesų apsauga ir, kai šie asmenys turi vaikų, jų vaikų gerovė ir teisių gynimas, įgyvendinimu.

Nutarimo projektu nėra perkeliama ir (ar) įgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai (kai kurios jų nuostatos). Šis projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Keitimosi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617, reikalavimus.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi ir Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276, 4 punktu, Nutarimo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Atsižvelgiant į tai, kad pagal Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 9 d. nutarimu „Dėl Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos nuostatų patvirtinimo“ Nr. 851, 7 punktą valstybės politikos civilinės teisės srityje formavimas, organizavimas, koordinavimas ir jos įgyvendinimo kontrolė yra vienas iš Teisingumo ministerijai priskirtų veiklos tikslų, taip pat į tai, kad Nutarimo projekte siūloma Lietuvos Respublikos Vyriausybės pozicija bei ją pagrindžiantys argumentai iš esmės atitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. liepos 1 d. nutarimu Nr. 719 pateiktuose įstatymų projektuose numatytas teisinio reguliavimo priemones, dėl Nutarimo projekto tais pačiais klausimais su visuomene ir su suinteresuotomis institucijomis papildomai konsultuotasi nebuvo.

Nutarimo projektą parengė Teisės sistemos departamento (direktoriaus pavaduotojas Vytautas Kurpuvesas, tel. (8 5) 219 1898, el. paštas vytautas.kurpuvesas@tm.lt), Teisės sistemos vystymo skyriaus (vedėja Natalija Žilinskienė, tel. (8 5) 266 2934, el. p. natalija.zilinskiene@tm.lt) patarėja Jolita Meškelytė, tel. (8 5) 266 2883, el. paštas jolita.meskelyte@tm.lt.

PRIDEDAMA. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. VIII-1864 28 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir 50 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3560 ir Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.18, 2.19 ir 3.229 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3561“ projektas, 3 lapai.

Teisingumo ministras

Juozas Bernatonis

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. VIII-1864 28 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS IR 50 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3560 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO KODEKSO 2.18, 2.19 IR 3.229 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3561

2015 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2015 m. spalio 28 d. sprendimo Nr. SV-S-1245 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 5 ir 6 punktus, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :

1. Nepritarti Lietuvos Respublikos civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. VIII-1864 28 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir 50 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3560 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-3560) ir Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.18, 2.19 ir 3.229 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3561 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-3561) (toliau abu kartu – Įstatymų projektai) dėl šių priežasčių:

1.1. Pirmiausiai atkreiptinas dėmesys, kad, pritarus Įstatymo projekte Nr. XIIP-3560 siūlomiams pakeitimams ir atsisakius galiojančio Lietuvos Respublikos civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. VIII-1864 28 straipsnyje įtvirtintos Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – Civilinis kodeksas) trečiosios knygos XV skyriaus normų įsigaliojimo sąlygos, siejamos su specialaus įstatymo, reglamentuojančio partnerystės įregistravimo tvarką, įsigaliojimu, atitinkamai įsigaliojusių Civilinio kodekso 3.229–3.235 straipsnių nuostatos, reguliuojančios bendrą gyvenimą neįregistravus santuokos. Kadangi šios nuostatos būtų taikomos tokiam bendram vyro ir moters gyvenimui neįregistravus santuokos, kuriuo siekiama sukurti šeiminius santykius, be to, šios nuostatos yra Civilinio kodekso trečiosios knygos VI dalies, skirtos kitų šeimos narių teisių ir pareigų teisiniam reguliavimui, sudėtinė dalis, pažymėtina, kad toks teisinis reguliavimas turi būti suderintas su Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2011 m. rugsėjo 28 d. nutarime „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2008 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. X-1569 „Dėl Valstybinės šeimos politikos koncepcijos patvirtinimo“ patvirtintos Valstybinės šeimos politikos koncepcijos nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ (toliau – Konstitucinio Teismo 2011 m. rugsėjo 28 d. nutarimas) suformuluota jurisprudencija dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos 38 straipsnio 1 dalies nuostatų taikymo. Minėtame nutarime Konstitucinis Teismas konstatavo, kad pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją, *inter alia* jos 38 straipsnio 1 dalies nuostatas, saugomos ir ginamos kitokios nei santuokos pagrindu sudarytos šeimos, *inter alia* santuokos nesudariusių vyro ir moters bendras gyvenimas, kuris grindžiamas pastoviais emocinio prierašumo, tarpusavio supratimo, atsakomybės, pagarbos, bendro vaikų auklėjimo ir panašiais ryšiais bei

savanorišku apsisprendimu prisiimti tam tikras teises ir pareigas, todėl valstybė turi pareigą ne tik nustatyti teisinį reguliavimą, kuriuo *inter alia* būtų sudarytos prielaidos šeimai tinkamai funkcionuoti, būtų stiprinami šeimos santykiai, ginamos šeimos narių teisės ir teisėti interesai, bet ir pareigą įstatymais ir kitais teisės aktais taip sureguliuoti šeimos santykius, kad nebūtų sudaroma prielaidų diskriminuoti šeimos santykių dalyvių (pavyzdžiui, santuokos neįregistravusių bendrai gyvenančių vyro ir moters, jų vaikų (įvaikių), vieno iš tėvų, auginančio vaiką (įvaikį) ir kt.). Atsižvelgiant į tai, įsigaliojus Civilinio kodekso trečiosios knygos XV skyriaus normoms, kuriomis nėra nustatyta sugyventinių pareiga vienas kitą remti, prisidėti prie bendrų šeiminio gyvenimo poreikių tenkinimo, palikėją pergyvenusio sugyventinio teisė paveldėti sugyventinio turtą, sugyventiniams gimusių vaikų kilmė, toks vyro ir moters bendro gyvenimo neįregistravus santuokos teisinis reguliavimas gali būti nesuderinamas su minėtais Konstitucinio Teismo 2011 m. rugsėjo 28 d. nutarime suformuluotais pagrindiniais šeimos santykių teisinio reguliavimo principais.

1.2. Įstatymo projektu Nr. XIIP-3561 keičiamų Civilinio kodekso 3.229 straipsnio nuostatų, pagal kurias vyras ir moteris būtų laikomi sugyventiniais, jeigu bendrai, turėdami tikslą sukurti šeiminius santykius, neįregistravę santuokos gyventų ne mažiau kaip vienus metus, kartu nenustatant sugyventiniams galimybės paviešinti savo bendro gyvenimo neįregistravus santuokos faktą, taikymas gali kelti praktinių problemų, kai kiltų ginčas dėl paties bendro gyvenimo neįregistravus santuokos fakto, taip pat kai tretiesiems asmenims, sudarantiems sandorius su sugyventiniais, nebūtų žinomas kitos sandorio šalies bendro gyvenimo neįregistravus santuokos faktas. Tai gali daryti neigiamą įtaką sugyventinių, jų vaikų tarpusavio santykių aiškumui ir stabilumui, taip pat trečiųjų asmenų teisėms ir teisėtiems interesams.

1.3. Atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymo projektas Nr. XIIP-3561 neužkerta kelio Civilinio kodekso trečiosios knygos XV skyriuje nustatytiems teisiniams santykiams atsirasti tarp bendrai neįregistravus santuokos gyvenančių nepilnamečių, su kitais asmenimis susituokusių ar kitų asmenų sugyventiniais esančių asmenų, taip pat giminytės ryšiais susijusių bei neveiksnių ar ribotai veiksnų toje srityje asmenų, o tai nesuderinama su pagrindiniais civilinių ir šeimos santykių teisinio reguliavimo principais bei gali pažeisti asmenų, kuriems pagal Civilinį kodeksą būtų taikomos bendro gyvenimo neįregistravus santuokos teisinės pasekmės, teises ir teisėtus interesus.

1.4. Įstatymo projektu Nr. XIIP-3561 keičiamo Civilinio kodekso 3.229 straipsnio nuostata, kurioje siūloma nustatyti, kad sugyventiniais būtų laikomi tik ne mažiau kaip metus bendrai gyvenantys vyras ir moteris, nėra pagrįsta konkrečiu atveju siekiant nustatyti vyro ir moters bendro gyvenimo pastovumą ir nuolatinumą bei gali sukurti prielaidas diskriminuoti pastoviais emocinio prierašumo, tarpusavio supratimo, atsakomybės, pagarbos, bendro vaikų auklėjimo ir panašiais ryšiais bei savanorišku apsisprendimu prisiimti tam tikras teises ir pareigas susijusius vyrą ir moterį, kurie bendrai gyvena trumpiau nei metus. Be to, Įstatymo projektas Nr. XIIP-3561 yra teisiškai neapibrėžtas tuo aspektu, kad jame nesiūloma nustatyti bendro gyvenimo neįregistravus santuokos pabaigos pagrindų.

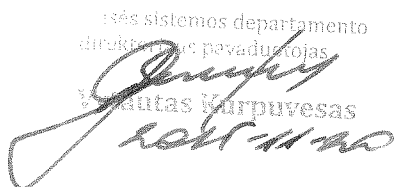
1.5. Pastebėtina, kad Civilinio kodekso 3.230–3.235 straipsnių nuostatos, po Įstatymo projekto Nr. XIIP-3560 įsigaliojimo reguliuosiančios sugyventinių tarpusavio turtinius santykius, taip pat jų santykius su trečiaisiais asmenimis, yra pernelyg fragmentiškos (pavyzdžiui, Civilinio kodekso 3.230 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatos, kuriose išvardytos konkrečios turto, pripažįstamo sugyventinių bendrai naudojamu, kategorijos), be to, jų taikymas praktikoje gali nepagrįstai ir neproporcingai apsunkinti disponavimą sugyventinių bendrai įgytu ir naudojamu turtu

(pavyzdžiui, pagal Civilinio kodekso 3.233 straipsnio nuostatas visiems sugyventinių bendrai įgyto ir naudojamo turto perleidimo, nuomos, įkeitimo ar kitokio suvaržymo sandoriams sudaryti būtinas kito sugyventinio rašytinis sutikimas, nenumatyta galimybė sutikimo sudaryti sandorį nedavusiam sugyventiniui pavirtinti tokį sandorį ir tokiu būnu užtikrinti civilinės apyvartos stabilumą ir kt.).

2. Atkreipti dėmesį, kad po pateikimo Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. spalio 13 d. posėdyje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. liepos 1 d. nutarimu „Dėl Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.18, 2.19, 3.16, 3.140, 3.150 straipsnių, Kodekso trečiosios knygos VI dalies XV skyriaus ir 5.13 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. VIII-1864 50 straipsnio pakeitimo ir 28 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 366 ir 444 straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos gyventojų registro įstatymo Nr. I-2237 5, 9 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ Nr. 719 pateikti įstatymų projektai, kuriais taip pat siūlyta įtvirtinti įstatyminių bendro gyvenimo kartu neįregistravus santuokos modelį, buvo grąžinti iniciatoriams tobulinti.

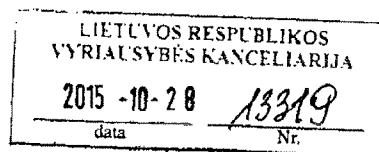
Ministras Pirmininkas

Teisingumo ministras

Teisės sistemos departamento
direktorius pavaduotojas

Vytautas Karpūvesas

Teisingumo ministras

Juozas Bernatoni

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO VALDYBA

SPRENDIMAS DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ IŠVADŲ

2015 m. spalio 28 d. Nr. SV-S-1245
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo valdyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsniu ir atsižvelgdama į Seimo Biudžeto ir finansų, Sveikatos reikalų, Teisės ir teisėtvarkos komitetų siūlymus, n u s p r e n d ž i a:

Prašyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikti Lietuvos Respublikos Seimui išvadas dėl šių įstatymų projektų:

(9) 1. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 20 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-644.

(27) 2. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.655 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3055.

(9) 3. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.881 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3406.

(27) 4. Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 2 ir 45 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 15² ir 15³ straipsniais įstatymo projekto Nr. XIIP-3558.

(27) 5. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. VIII-1864 28 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir 50 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3560.

(27) 6. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.18, 2.19 ir 3.229 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3561.

Seimo Pirmininkė

Loreta Graužinienė

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO KODEKSO PATVIRTINIMO,
ISIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR.VIII-1864 28 STRAIPSNIO
PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS IR 50 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO

Projekto rengimą paskatinusios priežastys

Civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo 28 straipsnyje yra rašoma, kad Civilinio kodekso trečiosios knygos XV skyriaus normos dėl bendro gyvenimo neįregistravus santuokos įsigalioja nuo įstatymo, reglamentuojančio partnerystės įregistravimo tvarką, įsigaliojimo momento.

Civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo 50 straipsnyje yra siūloma Vyriausybei iki 2002 m. sausio 1d. parengti partnerystės įregistravimo tvarką reglamentuojantį įstatymą.

Šiai dienai turime 2015 metus. Partnerystės įregistravimo tvarką reglamentuojantis įstatymas nėra priimtas, tačiau Civilinio kodekso trečiosios knygos XV skyriaus normos dėl bendro gyvenimo neįregistravus santuokos galioja ir yra taikomos praktikoje. Yra susiformavusi teismų praktika nagrinėjanti Civilinio kodekso trečiosios knygos XV skyriaus reglamentuojamus turtinius santykius tarp vyro ir moters. Iki šios dienos visos iš šių turtinių santykių kylančios problemos yra sėkmingai sprendžiamos teisme. Taigi, nėra būtinybės priimti partnerystės įregistravimo tvarką reglamentuojantį įstatymą.

Civiliniame kodekse ir Civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatyme įrašyta sąvoka „partnerystė“ prieštarauja Konstitucijos 38 straipsniui, kuriame nurodoma, kad *„Šeima yra visuomenės ir valstybės pagrindas. Valstybė saugo ir globoja šeimą, motinystę, tėvystę ir vaikystę. Santuoka sudaroma laisvu vyro ir moters sutarimu.“*

Žodis partnerystė yra skirtingai suprantamas ir suvokiamas visuomenėje. Šio žodžio naudojimas Civilinio kodekso trečiojoje knygoje „Šeimos teisė“ yra perteklinis ir sukelia neaiškumą bei dviprasmybę. Išbraukus šį žodį iš Civilinio kodekso trečiosios knygos „Šeimos teisė“ atsiranda aiškumas ir išnyksta dviprasmybės.

Kartu teikiamas Civilinio kodekso 2.18, 2.19 ir 3.229 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, kuris yra alternatyvus registruotam projektui XIIP-2849.

Projekto iniciatorius – Seimo narė Aurelija Stancikienė.

Parengto įstatymo projekto tikslas

Projektu yra siekiama aiškumo ir logiškumo. Teisės aktai turi būti glausti, logiški ir aiškūs. Tai yra esminiai teisės aktų rengimo principai.

Kaip šiuo metu teisiškai reglamentuojami įstatymo projekte aptarti klausimai

Projekte aptarti klausimai šiuo metu yra reglamentuojami LR Civilinio kodekso 28,50,2.18,2.19,3.229 straipsniuose.

4. Numatomos naujos teisinio reglamentavimo nuostatos, naujai reglamentuotų klausimų teigiamos savybės ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Naujos teisinio reglamentavimo nuostatos užtikrintų Civilinio kodekso trečiosios knygos „Šeimos teisė“ straipsnių aiškumą ir logiškumą.

5. Galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Neigiamų priimto įstatymo pasekmių nenumatoma.

6. Įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymas neturės įtakos kriminogeninei situacijai, korupcijai.

7. Įstatymo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Projektas nesusijęs su įtaka verslo sąlygoms ir plėtrai.

8. Įstatymo projekto atitikimas Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams

Projekto nuostatos neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Projektas parengtas laikantis nustatytų reikalavimų.

10. Projekto inkorporavimas į teisinę sistemą, kokie šios srities teisės aktai tebegalioja (pateikiamas šių aktų sąrašas) ir kokius galiojančius teisės aktus būtina pakeisti ar panaikinti, priėmus teikiamą projektą.

Inkorporavus Projektą į teisinę sistemą jokių galiojančių teisės aktų keisti ar naikinti nereikia.

11. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įstatymų lydimieji aktai

Įstatymo projekto nuostatoms įgyvendinti nereikės priimti įstatymo lydimųjų teisės aktų.

12. Kiek biudžeto lėšų pareikalaus ar leis sutaupyti įstatymo įgyvendinimas

Įstatymo įgyvendinimas nepareikalaus biudžeto lėšų.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Įstatymo projekto autorius

Seimo narė Aurelija Stancikienė.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*

Nėra.

16. Kiti reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Teikia
Seimo narė

Aurelija Stancikienė

Projektas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINIO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO
ĮSTATYMO NR. VIII-1864 28 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS IR
50 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2015 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 28 straipsnio pripažinimas netekusiu galios
Pripažinti netekusiu galios 28 straipsnį.

2 straipsnis. 50 straipsnio pakeitimas
Pripažinti netekusiu galios 50 straipsnio 1 punkto f papunktį.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia
Seimo nariai

Aurelija Stancikienė
Rimantas Jonas Dagys (pasirašė 2015-10-13)

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINIO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR
ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. VIII-1864 28 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO
NETEKUSIU GALIOS IR 50 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2015 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 28 straipsnio pripažinimas netekusiu galios

Pripažinti netekusiu galios 28 straipsnį:

~~„28 straipsnis. Civilinio kodekso trečiosios knygos XV skyriaus normų įsigaliojimas Civilinio kodekso trečiosios knygos XV skyriaus normos dėl bendro gyvenimo neįregistravus santuokos įsigalioja nuo įstatymo, reglamentuojančio partnerystės įregistravimo tvarką, įsigaliojimo momento.“~~

2 straipsnis. 50 straipsnio pakeitimas

Pripažinti netekusiu galios 50 straipsnio 1 punkto f papunktį:

~~„f) iki 2002 m. sausio 1 d. — partnerystės įregistravimo tvarką reglamentuojančio įstatymo;“~~

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia
Seimo narė

Aurelija Stancikienė

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINIO KODEKSO 2.18, 2.19 IR 3.229 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2015 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 2.18 straipsnio pakeitimas

Pripažinti netekusiu galios 2.18 straipsnio 9 punktą.

2 straipsnis. 2.19 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 2.19 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Civilinės būklės aktus registruoja civilinės metrikacijos įstaigos, padarydamos atitinkamą įrašą civilinės būklės aktų įrašų knygoje ir asmeniui išduodamos atitinkamo akto įrašo liudijimą.“

3 straipsnis. 3.229 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.229 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„3.229 straipsnis. Taikymo ribos

Šio skyriaus normos nustato turtinius santykius tarp vyro ir moters, kurie, bendrai gyvena ne mažiau kaip vienerius metus neįregistravę santuokos (sugyventiniai), turėdami tikslą sukurti šeiminius santykius.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia

Seimo nariai

Aurelija Stancikienė

Rimantas Jonas Dagys (pasirašė 2015-10-13)

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINIO KODEKSO 2.18, 2.19, 3.229 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2015 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 2.18 straipsnio pakeitimas

Pripažinti netekusiu galios 2.18 straipsnio 9 punktą:

„9) partnerystę.“

2 straipsnis. 2.19 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 2.19 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Civilinės būklės aktus, išskyrus partnerystę, registruoja civilinės metrikacijos įstaigos, padarydamos atitinkamą įrašą civilinės būklės aktų įrašų knygose ir asmeniui išduodamos atitinkamo akto įrašo liudijimą.“

3 straipsnis. 3.229 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.229 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„3.229 straipsnis. Taikymo ribos

Šio skyriaus normos nustato turtinius santykius tarp vyro ir moters, kurie, ~~įregistravę savo partnerystę įstatymų nustatyta tvarka~~, bendrai gyvena ne mažiau kaip vienerius metus neįregistravę santuokos (sugyventiniai), turėdami tikslą sukurti šeiminius santykius.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia
Seimo narė

Aurelija Stancikienė

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

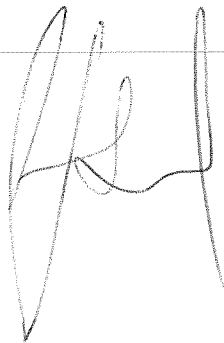
IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS CIVILINIO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR
ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. VIII-1864 28 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO
NETEKUSIU GALIOS IR 50 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR.
XIIP-3560 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO KODEKSO 2.18, 2.19 IR 3.229
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3561“ PROJEKTO
(toliau – Projektas)
(LRV NR. 15-0182-01-IS; 15-0183-01-IS) (TAIS NR. 15-12956)**

2015-11-25 Nr. NV-3768
Vilnius

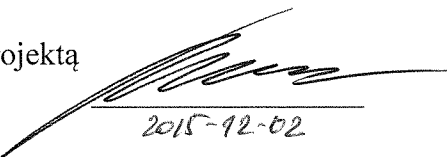
Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, esminių pastabų ir pasiūlymų neturime, tačiau atkreipiame dėmesį, kad Projekto 1.5 papunkčio paskutiniame sakinyje žodis „būnu“ („tokiu būnu užtikrinti civilinės apyvartos stabilumą“) turi būti keičiamas žodžiu „būdu“, Projekto 2 punkte taip pat tikslintina nuoroda į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. liepos 1 d. nutarimą Nr. 719, kadangi pagal Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298, 15.2 papunktį, teikiant nuorodą į kitą teisės aktą, teisės aktą priėmusio subjekto *suteiktas numeris* turi būti nurodytas prieš teisės akto pavadinimą (antraštę).

Teisės departamento direktoriaus pavaduotojas

Aleksandr Radčenko

Siūlau įtraukti į Vyriausybės posėdžio (pasitarimo) darbotvarkės projektą

2015-12-02

Dėl Civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr.VIII-1864 28 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir 50 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr.XIIP-3560 ir Civilinio kodekso 2.18, 2.19 ir 3.229 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr.XIIP-3561 (Nr.15-0182-01-IS, 15-0183-01-IS) (15-12956)

Pranešėjas: teisingumo ministras J.Bernatonis

Dalyvauja: TM Teisės sistemos departamento Teisės sistemos vystymo skyriaus patarėja J.Meškelytė

Klausimo kuratorius: N.Makštelienė

NM
2015-12-02

<p>Apsvarstyta ministerijų atstovų pasitarime</p> <p><u>2015-12-01</u> (data)</p>	<p>Ministerijų atstovų pasitarimo protokolo išrašas</p> <p>1. Pasiūlyti TM atsiųsti į TD redakcijos pastabas.</p> <p>2. Projektą pasiūlyti Vyriausybės posėdžiui.</p> <p>A dalyje. 12015-12-01 (NM)</p>
<p>Informacija apie projekto svarstymą Vyriausybės pasitarime ar/ir Vyriausybės posėdyje</p>	<p>Papildoma informacija</p>

Patikslintas

VYRIAUSYBĖS TEISĖS AKTO
(SPRENDIMO, REZOLUCIJOS) PROJEKTAS
15-0182-02-15
15-0183-02-15

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
2015-12-07 15240
data Nr.

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2015-12-07

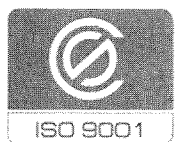
Nr. (15.)27-1602

DĖL PATIKSLINTO LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. VIII-1864 28 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS IR 50 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3560 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO KODEKSO 2.18, 2.19 IR 3.229 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3561“ PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBEI

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei po 2015 m. gruodžio 1 d. vykusio ministerijų atstovų (viceministrų, ministerijų kanclerių) pasitarimo patikslintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. VIII-1864 28 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir 50 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3560 ir Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.18, 2.19 ir 3.229 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3561“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektas patikslintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento 2015 m. lapkričio 25 d. išvadoje Nr. NV-3768 nurodytais *redakciniais aspektais*.

Nutarimo projektu dėl jame nurodytų priežasčių siūloma *nepritarti* Lietuvos Respublikos Seimo narės Aurelijos Stancikienės pateiktiems Lietuvos Respublikos civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. VIII-1864 28 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir 50 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3560 ir Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.18, 2.19 ir 3.229 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3561 (toliau abu kartu – Įstatymų projektai), kartu atkreipiant dėmesį, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. liepos 1 d. nutarimu Nr. 719 Lietuvos Respublikos Seimui pateikti Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.18, 2.19, 3.16, 3.140, 3.150 straipsnių, Kodekso trečiosios knygos VI dalies XV skyriaus ir 5.13 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3395, Lietuvos Respublikos civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. VIII-1864 50 straipsnio pakeitimo ir 28 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XIIP-3396, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 366 ir 444 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3397 ir Lietuvos Respublikos gyventojų registro įstatymo Nr. I-2237 5, 9 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-3398, kuriais taip pat siūlyta reguliuoti bendrą vyro ir moters gyvenimą neįregistravus santuokos, po pateikimo Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. spalio 13 d. posėdyje buvo grąžinti iniciatoriams tobulinti.

Nutarimo projektas susijęs su Šešioliktosios Vyriausybės 2012-2016 metų programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XII-51, 149 punkto nuostatos, pagal kurią šeimos gyvenimas yra laikomos asmens privataus gyvenimo dalimi, todėl valstybės tikslas bus ne nurodyti, kokį bendro šeimos gyvenimo modelį asmenims pasirinkti, o sureguliuoti šeimos santykius taip, kad neatsižvelgiant į pasirinktą gyvenimo modelį būtų vienodai užtikrinta bendrai gyvenančių asmenų tarpusavio atsakomybė, tinkamas pareigų vykdymas, jų turtinių interesų apsauga ir, kai šie asmenys turi vaikų, jų vaikų gerovė ir teisių gynimas, įgyvendinimu.

Nutarimo projektu nėra perkeliama ir (ar) įgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai (kai kurios jų nuostatos). Šis projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Keitimosi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617, reikalavimus.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi ir Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276, 4 punktu, Nutarimo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Kadangi Nutarimo projektas buvo patikslintas tik redakciniu aspektu, su visuomene ir suinteresuotomis institucijomis dėl patikslinto Nutarimo projekto konsultuotasi nebuvo.

Nutarimo projektą parengė Teisės sistemos departamento (direktoriaus pavaduotojas Vytautas Kurpuvesas, tel. (8 5) 219 1898, el. paštas vytautas.kurpuvesas@tm.lt), Teisės sistemos vystymo skyriaus (vedėja Natalija Žilinskienė, tel. (8 5) 266 2934, el. p. natalija.zilinskiene@tm.lt) patarėja Jolita Meškelytė, tel. (8 5) 266 2883, el. paštas jolita.meskelyte@tm.lt.

PRIDEDAMA. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. VIII-1864 28 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir 50 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3560 ir Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.18, 2.19 ir 3.229 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3561“ projektas, 3 lapai.

Teisingumo ministras

Juozas Bernatoniš

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. VIII-1864 28 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS IR 50 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3560 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO KODEKSO 2.18, 2.19 IR 3.229 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3561

2015 m. d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2015 m. spalio 28 d. sprendimo Nr. SV-S-1245 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 5 ir 6 punktus, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :

1. Nepritarti Lietuvos Respublikos civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. VIII-1864 28 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir 50 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3560 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-3560) ir Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.18, 2.19 ir 3.229 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3561 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-3561) (toliau abu kartu – Įstatymų projektai) dėl šių priežasčių:

1.1. Pirmiausiai atkreiptinas dėmesys, kad, pritarus Įstatymo projekte Nr. XIIP-3560 siūlomiems pakeitimams ir atsisakius galiojančio Lietuvos Respublikos civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. VIII-1864 28 straipsnyje įtvirtintos Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – Civilinis kodeksas) trečiosios knygos XV skyriaus normų įsigaliojimo sąlygos, siejamos su specialaus įstatymo, reglamentuojančio partnerystės įregistravimo tvarką, įsigaliojimu, atitinkamai įsigaliojusių Civilinio kodekso 3.229–3.235 straipsnių nuostatos, reguliuojančios bendrą gyvenimą neįregistravus santuokos. Kadangi šios nuostatos būtų taikomos tokiam bendram vyro ir moters gyvenimui neįregistravus santuokos, kuriuo siekiama sukurti šeiminius santykius, be to, šios nuostatos yra Civilinio kodekso trečiosios knygos VI dalies, skirtos kitų šeimos narių teisių ir pareigų teisiniam reguliavimui, sudėtinė dalis, pažymėtina, kad toks teisinis reguliavimas turi būti suderintas su Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2011 m. rugsėjo 28 d. nutarime „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2008 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. X-1569 „Dėl Valstybinės šeimos politikos koncepcijos patvirtinimo“ patvirtintos Valstybinės šeimos politikos koncepcijos nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ (toliau – Konstitucinio Teismo 2011 m. rugsėjo 28 d. nutarimas) suformuluota jurisprudencija dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos 38 straipsnio 1 dalies nuostatų taikymo. Minėtame nutarime Konstitucinis Teismas konstatavo, kad pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją, *inter alia* jos 38 straipsnio 1 dalies nuostatas, saugomos ir ginamos kitokios nei santuokos pagrindu sudarytos šeimos, *inter alia* santuokos nesudariusių vyro ir moters bendras gyvenimas, kuris grindžiamas pastoviais emocinio prieraišumo, tarpusavio supratimo, atsakomybės, pagarbos, bendro vaikų auklėjimo ir panašiais

ryšiais bei savanorišku apsisprendimu prisiimti tam tikras teises ir pareigas, todėl valstybė turi pareigą ne tik nustatyti teisinį reguliavimą, kuriuo *inter alia* būtų sudarytos prielaidos šeimai tinkamai funkcionuoti, būtų stiprinami šeimos santykiai, ginamos šeimos narių teisės ir teisėti interesai, bet ir pareigą įstatymais ir kitais teisės aktais taip sureguliuoti šeimos santykius, kad nebūtų sudaroma prielaidų diskriminuoti šeimos santykių dalyvių (pavyzdžiui, santuokos neįregistravusių bendrai gyvenančių vyro ir moters, jų vaikų (įvaikių), vieno iš tėvų, auginančio vaiką (įvaikį) ir kt.). Atsižvelgiant į tai, įsigaliojus Civilinio kodekso trečiosios knygos XV skyriaus normoms, kuriomis nėra nustatyta sugyventinių pareiga vienas kitą remti, prisidėti prie bendrų šeiminio gyvenimo poreikių tenkinimo, palikėją pergyvenusio sugyventinio teisė paveldėti sugyventinio turtą, sugyventiniams gimusių vaikų kilmė, toks vyro ir moters bendro gyvenimo neįregistravus santuokos teisinis reguliavimas gali būti nesuderinamas su minėtais Konstitucinio Teismo 2011 m. rugsėjo 28 d. nutarime suformuluotais pagrindiniais šeimos santykių teisinio reguliavimo principais.

1.2. Įstatymo projektu Nr. XIIP-3561 keičiamų Civilinio kodekso 3.229 straipsnio nuostatų, pagal kurias vyras ir moteris būtų laikomi sugyventiniais, jeigu bendrai, turėdami tikslą sukurti šeiminius santykius, neįregistravę santuokos gyventų ne mažiau kaip vienus metus, kartu nenustatant sugyventiniams galimybės paviešinti savo bendro gyvenimo neįregistravus santuokos faktą, taikymas gali kelti praktinių problemų, kai kiltų ginčas dėl paties bendro gyvenimo neįregistravus santuokos fakto, taip pat kai tretiesiems asmenims, sudarantiems sandorius su sugyventiniais, nebūtų žinomas kitos sandorio šalies bendro gyvenimo neįregistravus santuokos faktas. Tai gali daryti neigiamą įtaką sugyventinių, jų vaikų tarpusavio santykių aiškumui ir stabilumui, taip pat trečiųjų asmenų teisėms ir teisėtiems interesams.

1.3. Atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymo projektas Nr. XIIP-3561 neužkerta kelio Civilinio kodekso trečiosios knygos XV skyriuje nustatytiems teisiniams santykiams atsirasti tarp bendrai neįregistravus santuokos gyvenančių nepilnamečių, su kitais asmenimis susituokusių ar kitų asmenų sugyventiniais esančių asmenų, taip pat giminystės ryšiais susijusių bei neveiksmių ar ribotai veiksmių toje srityje asmenų, o tai nesuderinama su pagrindiniais civilinių ir šeimos santykių teisinio reguliavimo principais bei gali pažeisti asmenų, kuriems pagal Civilinį kodeksą būtų taikomos bendro gyvenimo neįregistravus santuokos teisinės pasekmės, teises ir teisėtus interesus.

1.4. Įstatymo projektu Nr. XIIP-3561 keičiamo Civilinio kodekso 3.229 straipsnio nuostata, kurioje siūloma nustatyti, kad sugyventiniais būtų laikomi tik ne mažiau kaip metus bendrai gyvenantys vyras ir moteris, nėra pagrįsta konkrečiu atveju siekiant nustatyti vyro ir moters bendro gyvenimo pastovumą ir nuolatinumą bei gali sukurti prielaidas diskriminuoti pastoviais emocinio prieraišumo, tarpusavio supratimo, atsakomybės, pagarbos, bendro vaikų auklėjimo ir panašiais ryšiais bei savanorišku apsisprendimu prisiimti tam tikras teises ir pareigas susijusius vyrą ir moterį, kurie bendrai gyvena trumpiau nei metus. Be to, Įstatymo projektas Nr. XIIP-3561 yra teisiškai neapibrėžtas tuo aspektu, kad jame nesiūloma nustatyti bendro gyvenimo neįregistravus santuokos pabaigos pagrindų.

1.5. Pastebėtina, kad Civilinio kodekso 3.230–3.235 straipsnių nuostatos, po Įstatymo projekto Nr. XIIP-3560 įsigaliojimo reguliuosiančios sugyventinių tarpusavio turtinius santykius, taip pat jų santykius su trečiaisiais asmenimis, yra pernelyg fragmentiškos (pavyzdžiui, Civilinio kodekso 3.230 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatos, kuriose išvardytos konkrečios turto, pripažįstamo sugyventinių bendrai naudojamu, kategorijos), be to, jų taikymas praktikoje gali nepagrįstai ir neproporcingai apsunkinti disponavimą sugyventinių bendrai įgytu ir naudojamu turtu

(pavyzdžiui, pagal Civilinio kodekso 3.233 straipsnio nuostatas visiems sugyventinių bendrai įgyto ir naudojamo turto perleidimo, nuomos, įkeitimo ar kitokio suvaržymo sandoriams sudaryti būtinas kito sugyventinio rašytinis sutikimas, nenumatyta galimybė sutikimo sudaryti sandorį nedavusiam sugyventiniui pavirtinti tokį sandorį ir tokiu būdu užtikrinti civilinės apyvartos stabilumą ir kt.).

2. Atkreipti dėmesį, kad po pateikimo Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. spalio 13 d. posėdyje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. liepos 1 d. nutarimu Nr. 719 „Dėl Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.18, 2.19, 3.16, 3.140, 3.150 straipsnių, Kodekso trečiosios knygos VI dalies XV skyriaus ir 5.13 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. VIII-1864 50 straipsnio pakeitimo ir 28 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 366 ir 444 straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos gyventojų registro įstatymo Nr. I-2237 5, 9 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ pateikti įstatymų projektai, kuriais taip pat siūlyta įtvirtinti įstatyminių bendro gyvenimo kartu neįregistravus santuokos modelį, buvo grąžinti iniciatoriams tobulinti.

Ministras Pirmininkas

Teisingumo ministras

Teisės sistemos departamento
direktorius pavaduotojas

Aušras Karpūvesas
2015-12-04

Teisingumo ministras

Aušras Bernatoniš